

ภาคผนวก(ก)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษในอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนา
ของวัดราชาธิวาสราชวรวิหาร

แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้รับผิดชอบ

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. เพศ..... อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา.....สถานภาพ สมรส/ โสด
4. ตำแหน่ง.....
5. ระยะเวลาในการทำงานในวัดราชาธิวาสราชวรวิหารปี

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. ประวัติวัดราชาธิวาสราชวรวิหาร เป็นมาอย่างไร?
2. เอกลักษณ์วัดราชาธิวาสราชวรวิหารในทัศนะของท่านเป็นอย่างไร? อะไรบ้าง?
3. สิ่งที่ท่านต้องการจะสื่อความหมายของวัดราชาธิวาสราชวรวิหารสำหรับในอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนาของวัดราชาธิวาสราชวรวิหาร”มีอะไรบ้าง?
4. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักวัดราชาธิวาสราชวรวิหารในประเด็นใดบ้าง?
5. ท่านช่วยการสงวนรักษาสถานที่วัดราชาธิวาสราชวรวิหารในอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนาได้อย่างไร
6. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่วัดราชาธิวาสราชวรวิหารราบรื่นไปอย่างไรบ้าง?
7. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค หรืออันมีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติคืออะไรบ้าง?
8. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่วัดราชาธิวาสราชวรวิหารในภาพรวมอย่างไรบ้าง?

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษในอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนา ของวัดราชาธิวาสราชวรวิหาร

แบบสัมภาษณ์สำหรับ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามทัศนะเกี่ยวกับวัดราชาธิวาสราชวรวิหารโดยการศึกษาเนื้อหาและนำเสนอเนื้อหาไปพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษในอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนาของวัดราชาธิวาสราชวรวิหาร มีรายละเอียดดังนี้

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. Name..... Surname.....
2. Sex..... Age.....years
3. Education..... Marital Status
4. Country.....Continent.....
5. How often do you visit at Wat Rachatiwas Rathchaworaviharn?

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

- 1.How do you know Wat Rachatiwasworawiharn?
- 2.What is the identity of Wat Rachatiwasworawiharn according to your own idea? Please give samples.
3. What do you want to communicate to the others about Wat Rachatiwasworawiharn?
4. In what matters do foreign tourists recognize at Wat Rachatiwasworawiharn? How can you help preserving Wat Rachatiwasworawiharn for Identity of the Buddhist Arts and Culture of the temple of Rachathiwath Rathworrawihan?
5. How do you keep Wat Rachatiwas Rathworrawihan?
6. What are big images of Wat Rachatiwas Rathworrawihan according your ideas?

เรื่อง

การพัฒนา นวัตกรรม การสื่อสารภาษาอังกฤษในอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนา
ของวัดราชาธิวาสราชวรวิหาร

แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มมัคคุเทศก์

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. เพศ..... อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา..... สถานภาพ สมรส/ โสด
4. ระยะเวลาการทำงานเป็นมัคคุเทศก์.....ปี
5. จำนวนครั้งที่พานักท่องเที่ยวมาเที่ยววัดราชาธิวาสราชวรวิหาร.....ครั้ง

ตอนที่ 2 คำถามในการสัมภาษณ์

1. เหตุผลใดที่ท่านพานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาเที่ยววัดราชาธิวาสราชวรวิหาร
2. เอกลักษณ์ของวัดราชาธิวาสราชวรวิหารในทัศนะของท่านเป็นอย่างไร? มีอะไรบ้าง
3. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อความหมายในวัดราชาธิวาสราชวรวิหารอย่างไร
4. ท่านต้องการจะสื่อในเรื่องใดบ้างเกี่ยวกับวัดราชาธิวาสราชวรวิหารในอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนาเป็นอย่างไรและ อะไรบ้าง
5. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักวัดราชาธิวาสราชวรวิหารในประเด็นใดบ้าง
6. ท่านจะช่วยสงวนและส่งเสริมวัดราชาธิวาสราชวรวิหารในอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนาได้อย่างไร
7. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค หรืออันมีผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติที่วัดราชาธิวาสราชวรวิหารอย่างไรบ้าง
8. ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววัดราชาธิวาสราชวรวิหารอย่างไรบ้าง
9. ท่านมีความคิดเห็นต่อสถานที่ต่างๆในวัดราชาธิวาสราชวรวิหารในภาพรวมอย่างไรบ้าง

แบบสังเกตเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการสื่อสารภาษาอังกฤษในอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมด้านพุทธศาสนาของวัด

ราชาธิวาสราชมารวิหาร

คำชี้แจง : แบบสังเกตเพื่อการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลนำมาประกอบในการวิเคราะห์
เนื้อหาวัดราชาธิวาสราชมารวิหาร มีรายละเอียดดังนี้

วัน/เดือน/ปีที่สังเกต.....

1. ลักษณะและเนื้อหาในป้ายที่ใช้สื่อความหมายของวัดราชาธิวาสราชมารวิหาร

.....

2. สภาพแวดล้อมบรรยากาศบริเวณวัดราชาธิวาสราชมารวิหาร

หน้าวัด

.....

ทำน้า.....

.....

พระอุโบสถ

.....

3. สังเกตพฤติกรรมทางท่องเที่ยวของชาวต่างชาติในวัดราชาธิวาสราชมารวิหาร

.....

.....

4. มีกฎระเบียบอะไรบ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการเยี่ยมชมเพื่อให้การดำเนินการสถานที่ วัดราชาธิวาสราชมาร
วิหาร เป็นไปอย่างราบรื่น

.....

.....

ภาคผนวก (ข)

ในสมัยโบราณวัดแห่งนี้เป็นเพียงแค่ **วัดราชบุรุษ** ธรรมดาที่มีความเก่าแก่มาก จนไม่สามารถรู้ได้เลยว่าใครเป็นคนสร้าง ถูกทิ้งร้างจนชำรุดทรุดโทรมไปมาก เพราะไม่ได้เป็นวัดที่มีความสำคัญอะไร จนแทบจะปล่อยทิ้งไว้ให้รกร้างไปด้วยซ้ำ แต่ก็ยังมีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่บ้าง แต่ก็มีตำราที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับวัด แม้แต่พระภิกษุที่จำพรรษาอยู่ที่วัดราชาแห่งนี้มาหลายสิบปีก็บอกเล่าเป็นเสียงเดียวกันว่า “วัดสมอรายนี้ คงสร้างมาแต่ครั้งกรุงละโว้ หรือกรุงศรีอยุธยาเดิม ซึ่งเป็นวัดฝ่ายสมณะ ก็คือ วัดที่มีพระสงฆ์ประพฤติมั่นคงในสมณวัตร เคารงครัดในการวิปัสสนากรรมฐานเป็นอย่างมาก”

จนในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์วัดเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรี โดยส่งให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาทเป็นแม่กองในการปฏิสังขรณ์วัดต่างๆนอกเขตเมืองพระนคร รวมไปถึงวัดสมอรายแห่งนี้ด้วย มีทั้งการรื้อถอนอุโบสถออก แล้วสร้างขึ้นใหม่ ในรูปแบบของช่างวังหน้าจนวัดสมอรายนี้ถูกขนานนามว่าเป็น **“วัดวังหน้า”**

นอกจากจะมีการบูรณะ ปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ ยังทรงให้กรมพระราชวังบวรฯ พระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์มาประทับจำพรรษาอยู่ที่วัดแห่งนี้ สิ่งนี้เองเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า **“วัดสมอราย”** นี้เริ่มมีความสำคัญ และมีความเกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ไทยในราชวงศ์จักรีมานับตั้งแต่ต้นราชวงศ์จักรี จนเป็นที่มาของชื่อ **“วัดราชาธิวาส”** นั่นเอง

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (ในสมัยนั้นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแผ่นดินเรียก **“สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแผ่นดินกลาง”**) มีพระชนมายุได้ 16 ชันษา ในขณะนั้นดำรงพระเกียรติยศเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร ก็ได้ทรงอุปสมบท และได้ทรงโปรดเกล้าฯ จัดการให้ทรงผนวชในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือที่ศาสนิกชนชาวไทยทั่วไปเรียกว่า **“วัดพระแก้ว”** ถู้อ่า **“พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย”** จึงเป็น **“เจ้านายพระองค์แรก ซึ่งได้ทรงผนวช ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม”** แต่นั่นมาก็ได้ถือเป็นธรรมเนียมสืบต่อไปว่า ถ้าเจ้านายพระองค์ใด ตลอดจนถึงหม่อมเจ้า ให้ทรงผนวชในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม จนถึงปัจจุบันนี้ แต่ส่วนว่าจะทรงประทับวัดใดไม่กำหนด ให้สุดแล้วแต่ความนับถือ หรือความสะดวก ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงเข้าพิธีอุปสมบทที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามแล้วก็ได้ย้ายมาประทับประพาศพรหมจรรย์ในสำนักพระปัญญาพิศาลเถร ณ วัดสมอรายนี้ตลอดพรรษา ไม่เพียงแต่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย แต่ก็มีบรมวงศานุวงศ์อีกหลายพระองค์ก็ได้เข้ามาอุปสมบท และเสด็จมาประทับจำพรรษาที่วัดสมอรายหลายพระองค์ เช่น **เจ้าฟ้ากรมขุนเสนานุรักษ์ พระพงษ์นรินทร์** หรือแม้แต่ **นักพระองค์เอง** เจ้ากรุงกัมพูชา ที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯ ทรงรับเข้ามาเลี้ยงเป็นพระราชบุตรบุญธรรม ก็ได้มาประทับจำพรรษาที่วัดนี้เช่นเดียวกัน และตั้งแต่นั้นมาก็มีพระบรมวงศานุวงศ์องค์อื่นๆ ก็จะมาประทับจำพรรษาอยู่ในพระอารามแห่งนี้เรื่อยมา ไม่เพียงแต่เจ้านายชั้นเจ้าฟ้า และพระบรมวงศานุวงศ์จะมาประทับจำพรรษาที่วัดแห่งนี้ แต่วัดนี้ก็ถือว่าเป็นวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทยเลยก็ว่าได้ เพราะวัดสมอรายถือเป็น **วัดฝ่ายอรัญวาสี** แห่งแรกที่ก่อกำเนิดคณะสงฆ์นิกายใหม่ ที่เรียกว่า **“ธรรมยุติกนิกาย”** อันถือได้ว่าเป็นพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวอย่างแท้จริง ตลอดระยะเวลาที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงผนวชนั้น ท่านก็ได้ศึกษาเล่าเรียนศิลปศาสตร์แขนงต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะวิชาภาษาศาสตร์ทั้งวิชาภาษาอังกฤษ ภาษามคธ บาลี และสันสกฤตจนแตกฉาน

ด้วยเหตุนี้ท่านจึงสามารถสอบสวนข้อความต่างๆในพระไตรปิฎกทุกฉบับได้โดยละเอียด ตลอดจนสามารถเรียนรู้และกำหนดจดจำตามพระอรธกถาด้วยพระองค์เอง ท่านได้ความว่า คลาดเคลื่อนจากพุทธบัญญัติเป็นอันมาก อีกทั้งพระภิกษุสงฆ์ในสมัยนั้นประพฤติตนย่อหย่อนต่อพระวินัยไปมาก ทำให้การยึดถือพระพุทธานุญาตเสื่อมถอยไม่เข้มแข็ง ไม่เป็นระเบียบวินัย จนครั้งหนึ่งท่านถึงกับตรัสขึ้นมาว่า "หากภายใน 7 วันไม่เจอกับพระภิกษุที่มีความน่าเลื่อมใส ถึงพร้อมด้วยพระธรรมวินัย ท่านจะขอลาสิกขา"

เป็นเรื่องแปลกว่าในอีก 2-3 วันให้หลังท่านก็ได้ไปพบกับพระสงฆ์รามัญองค์หนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ และเคร่งครัดในวินัยของสงฆ์เป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังรู้พุทธวจนะ ชำนาญในอักขรจุจากรวสีมากกล่าวศาสนวงศ์ และดูหน้าเลื่อมใสยิ่งนัก จึงทำให้ท่านวชิรญาณภิกษุ หรือสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเลื่อมใสพระรามัญรูปนี้เป็นอย่างมาก ต่อมาจึงได้ยึดถือแบบอย่างพระรามัญองค์นี้ และนำแนวทางปฏิบัติต่างๆเหล่านี้ไปปฏิบัติ จนได้ริเริ่มก่อตั้งพระพุทธานุญาตใหม่ที่มีชื่อว่า "ธรรมยุติกนิกาย" ขึ้นในปีพุทธศักราช 2372 ณ วัดสมอราย และได้รับวัดรปฏิบัติจากพระรามัญสืบมาในธรรมยุติกนิกายนี้ โดยทรงมีพระราชดำริว่า ... "การที่จะประพฤติปฏิบัติ ให้ต้องตามวินัยนิยมเต็มบริบูรณ์ตามพระราชประสงค์ จะระคนอยู่ในคณะอันใหญ่อย่างวัดมหาธาตุนี้หาบริบูรณ์ดีตลอดได้ไม่ อีกประการหนึ่งก็เป็นการรังเกียจพระราชหฤทัย ด้วยความประพฤติไม่เสมอในหมู่คณะเหล่านั้น จะระคนปนกันอยู่สืบไปไม่ควร ทรงใครต่อความบริสุทธิ์อย่างยิ่ง" ท่านวชิรญาณภิกษุ จึงทรงเสด็จกลับไปประทับอยู่ที่วัดสมอราย และได้ก่อตั้งนิกายธรรมยุติกขึ้น

บทสัมภาษณ์ จาก พระเทพวิสุทธิกวี รองเจ้าคณะภาค ฝ้ายธรรมยุต ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดราชาธิวาสวิหาร

12 พฤษภาคม 2556

ภาคผนวก (ค)

พระอุโบสถ

อุโบสถ

วัดราชาธิวาสทางด้านทิศใต้พระอุโบสถ

วัดราชาธิวาสพระเจดีย์

ศาลเจ้าแม่กวนอิม

หน้าจั่ว

a

